

Egil Ulateigs bok

Rett og urett, vett og uvett

Av generalløytnant (R)
Reidar Kvaal, Asker

Nylig gjorde en nær slektning meg oppmerksom på at Tiden Norsk Forlag, i boken «Med rett til å drepe», har publisert en «minimumsliste» på 136 navn på personer likvidert av folk fra hjemmefronten under krigen. På side 135, som nr. 100 på listen, er ført opp en «metallarbeider» som ble «avlivet» av en gruppe sabotører som forberedte aksjon mot Rørosbanen den 29. desember 1944.

Angivelsen peker direkte mot meg som ansvarlig for avlivningen, selv om mitt navn er utelatt. Bare en gruppe angrep Rørosbanen på denne dato, nemlig «Lapwing» i Haldalen – åtte mann under min ledelse og mitt ansvar.

Ulateig og Tiden Norsk Forlag har hatt en rekke lett tilgjengelige skriftlige og andre kilder å øse av i denne sammenheng. Bl.a. Lyngs «Forræderiets epoke» (Gyldendal), Øksendals «Operasjon Lapwing» (Grøndahl), og «Krigens dagbok» (Det Beste AS) side 483. Alle navngir meg som leder, det finnes to overlevende til av «Lapwing»s åtte mann, foruten mange i Haldalen som kjenner forholdene omkring aksjonen. Rapporten og telegrammer til FO4 i London foreligger. Ulateig påberoper seg omfattende kildegransking. Haldalingene må vel ha savnet metallarbeideren?

Forholdet for meg er nu at Tiden Norsk Forlag har publisert for offentligheten en «minimumsliste» av Ulateig, med så sikker angivelse av tid og sted og aksjonister at jeg utpekes som ansvarlig for «avliving» av en uskyldig person, like sikkert som ved navns nevne.

Etter forfatterens liste og definisjon sidestilles jeg med dem som utførte et brutalt drap på to gamle hjelpeløse jøder i Østfold. Det er sterke saker. I Aftenposten den 19. desember har Ulateig i intervju bebudet ytterligere og nytt materiale i de tilfelle som ble

nevnt dagen før i en artikkel av Gunnar Sønsteby og en rekke organisasjoner (også mitt tilfelle). At metallarbeideren ikke er navngitt, er naturlig, for hverken han eller andre uvedkomne var tilfeldige vitner til «Lapwing», hverken før eller under aksjonen 29. desember 1944, og ingen ble tatt til fange eller avlivet. I tiden 10. oktober 1943 til mai 1945, ble ingen nordmenn drept av mine grupper som opererte i Trøndelag. Vi hadde 3–4 vanskelige episoder, som heldigvis kunne løses på andre måter.

Slik jeg ser det, kan hverken Tiden Norsk Forlag eller Ulateig anstendigvis leve med dette uten å komme offentlig ut med sine kilder. Ingen er tjent med sladder og slarv, og et sted må frøet til Ulateigs og forlagets misinformasjon på dette punkt være sådd.

Etter mitt legmannsskjønn må vi her også ha et strafferettslig spørsmål, som av hensyn til samfunnsborgernes rettssikkerhet og personvern bør være av interesse for påtalemyndigheten. Personlig har jeg i mitt 81. år hverken krefter eller økonomi til eventuelle privatrettslige tiltak eller polemikk med forlag eller forfatter.